

2024

PŘEMOSTĚNÍ

CO KDYŽ JE
TO POPTRVÉ?

Lektorský sbor ve složení Alena Zemančíková, Jan Frič, René Levínský a Štěpán Kňákal

na celostátní přehlídce amatérského činoherního a hudebního divadla Piknik Volyně doporučuje

inscenaci *Plešatá zpěvačka* souboru *Betonový trávník*,

na celostátní přehlídce experimentujícího divadla Šrámkův Písek doporučuje

inscenaci *Deset malých kurvísků* souboru *Reservé*,

na celostátní přehlídce studentského divadla Mladá scéna v Ústí nad Orlicí doporučuje

inscenaci *Plešatá zpěvačka* souboru *Betonový trávník*,

inscenaci *Kukučím* souboru *KUK/KUKačky*,

inscenaci *Barka* Divadla *Vydýcháno*,

programovou radu Loutkářské Chrudimi upozorňuje na

inscenaci *Barka* Divadla *Vydýcháno*,

programovou radu přehlídky amatérského činoherního divadla pro děti a mládež Popelka Rakovník upozorňuje na

inscenaci *Perníkajda* souboru *Brambůrky*,

programovou radu Národní přehlídky seniorského divadla upozorňuje na

inscenaci *Stín hrdiny* souboru *Just Monkeys*.

Jak břicho po klystýru

Takovým častým nešvarem festivalových recenzentů je, že už docela záhy po začátku představení začnou zaujímat názor, připravovat si argumentaci i konkrétní formulace. Jsou ovšem divadelní zjevy, které si žádají poněkud delší ladění a ponor – a tak bych rád ctěnému čtenářstvu nabídl nejprve názor, jak jsem si jej formuloval během první poloviny *Souboje Titánů*, a následně to, v čem jsem jej s postupem času revidoval.

Na mělnické inscenaci je toho spousta, z čeho může mít člověk radost: soubor je pro hudební divadlo vybaven pěvecky i pohybově přinejhorším moc dobře, ale z valné části brilantně, má nesmírně půvabnou kolektivní energii a na celku je vidět opravdu velká, velká spousta práce mnoha lidí. Pokud jde o práci režiséra, libretisty a skladatele Radka Šlangala, ocenit chci v první řadě písňové texty – ty se vyznačují obdivuhodnou řemeslnou suverenitou, rytmickou přesností, nápaditými rýmy a vtípem. To je ovšem něco, co člověk ocení především jaksi v mikroměřítku: rým pobaví, vtíp potěší, ale stavba inscenace na nich může držet jen sotva. Při pohledu na celek začnou přeci jen vystávat i docela závažné otázky. Není někdy škoda, jak unylá hudba tklivější písně doprovází – a jaká se s nimi pojí místy až operetní posuncina? Je možné přistoupit vážně na takovou míru patosu, když inscenace začíná komickou písní Dia v šarži operetního komika typu Zero Mostela? Není to libreto až nepřehledně spleťtí? Není škoda dopouštět se tak málo výprav mimo poprockový muzikálový standard? A není škoda mířit na styl muzikálů pražského průměru, když světový kánon nabízí takovou spoustu rafinovanějších a inspirativnějších hudebních a dramatických postupů? A proč tak nesourodé kostýmové styly od televizní antiky po absolutní bizár jak z nějaké inscenace Jana Nebeského a Petry Vlachynské?

Nějakou takovou recenzi bych asi napsal v průběhu, kdybych ovšem v průběhu byl psal. S postupem času (a v druhé půli už zcela definitivně), s každým dalším osudovým zvratem a bizarním kostýmem, jsem ale nabyl přesvědčení, že to je vlastně všechno správně.

Že všechno to okázalé rozpráhování rukou a významně vržené pohledy jsou reflektované. Že vážně tu ve skutečnosti není míněno buď vůbec, nebo skoro vůbec nic. Že i ta spleťtost je zcela záměrná.

Že ten proud povědomě znějící hudby má opravdu znít povědomě, jako komentář k jisté části české muzikálové tradice pozdních let. Že ve skutečnosti je v detailech znát poučenost na širším muzikálovém repertoáru, než se zprvu jevílo. A s nástupem Medúzy coby drag queen už je podle mě úplně definitivně jasné, že klíčem k inscenaci je jakási bezostyšná bizarnost. Bizarní divadlo samozřejmě ještě neznamená dobré divadlo – nutnou podmínkou k úspěchu tohoto typu je technická brilance, kterou mělnický soubor vládne nepochybně (a nebudíž pochybnosti, že zejména o představitelce Andromedy Alise Gertsovskaye v budoucnu uslyšíme), množství odvedené práce (která zároveň nikterak nevyklučuje jistou vnějškovou humpoláckost prezentace, zahrnující hodně neformální spouštění inscenace z forbíny či herce potulující se v kostýmech o pauze mezi diváky v předsáli) a zdání jisté vážnosti, která jen postupně opadáva. Píšu tuto recenzi před rozborovým seminářem a váhám, zda na něj jít, abych se nedozvěděl, že jsem tu humorou, ironickou metarovinu přecenil. Věřím ale, že ne: že inscenace, kde se s vážným výrazem zpívá třeba onen skvostný verš „prázdná jak břicho po klystýru“, v sobě mnoho vážnosti mít nemůže. Děkuju za mimořádný zážitek.

Michal Zahálka

Chtěl jsem vyzkoušet, co si můžu dovolit

Minirozhovor s Radkem Šlangalem, autorem textu, hudby a režisérem

inscenace Soubor Titánů.

Máte poměrně radikální divadelní poetiku, inspiruje vás k ní něco, vycházíte esteticky z nějakých vzorů?

To jste mě taky zaskočila. Vůbec. Já to prostě dělám tak, jak mě to napadne, pro radost naši, pro pobavení publika. Bez nějakých cílů na obrovský umění nebo na nějaký ty prožitky. Snažím se, aby tam byla lidskost, lidovost, aby z toho lidé cítili, že jsme jedni z nich, že k sobě máme vlastně blízko. Každý máme svoje zaměstnání, nejsme herci, nejsme zpěváci, někteří jsou tedy konzervatoristi.

Je Soubor Titánů inscenace typická pro vaši dramaturgii, nebo je to výstřelek?

Já tu drzost stupňuju, začínali jsme *Libuší*, to nebylo moc kontroverzní, hlavně pro pobavení, potom jsem napsal *Šeherezádu*, ta byla už malinko drzejší a teď jsem si chtěl vyzkoušet, co si můžu dovolit. Momentálně pracuju na dalším muzikálu, bude ještě drzejší a tím asi budu končit. Bude se jmenovat *Psychopat*, tam si dám svoji osobní hranici a pak se budu zase věnovat mírnějším věcem. Máme dva týmy, tohle byl muzikálový, ale máme ještě činoherní a já píšu pro oba. Ten další ještě dělá hru *Tajemství zámku Scheiřburgů*, to je taková nekonfliktní vesnická romantická komedie.

Soubor Titánů je objemný dílo ve všech ohledech, jak dlouho takovou inscenaci připravujete?

Začal jsem to psát před covidem, do toho mi odešli nějaký herci. Protože vím, s kým pracuju, tak jim můžu hrát do karet, můžu jim to psát víc na tělo, vyslyšet jejich návrhy a prosby, co si chtějí zahrát. Takže jsem musel překopat úplně celou koncepci. Byla to záležitost let, ale jak říkám, rozsek nám to covid.

Jakým způsobem fungujete v divadelním provozu? Kde hraje, jak často a pro jaký diváky?

Jelikož jsme amatérský divadlo, není to lehký sehnat nějaký štace. Hrajeme, když se to podaří, aby nás někde pozvali, nabízíme, píšeme mejly. *Soubor Titánů* jsme hráli potřetí a premiéra byla před rokem.

Jste soubor spousty zajímavých lidí se spoustou pozoruhodných schopností. Jak jste se dali dohromady, přijímáte nové členy?

Vítáme nové členy! Tenhle tým měl vývoj, na *Libuši* i *Šeherezádu* taky, pár lidí odešlo, já jsem se seznámil s třetinou tohotohle castu, když jsme spolu dělali jinej muzikál v Praze. Tak jsme se různě přivedli, oslovili a dala se dohromady tahle parta. Tohle seskupení je v této podobě na tento muzikál poprvé. Myslím si, že *Psychopat* zůstane v tomto složení, ale to se uvidí. Všichni máme ještě nějaký melouchy, já textařinu, oni třeba někde hrajou, studujou...

Lék na trauma z národní poezie

Letošní přehlídku amatérského divadla PřeMostění neplánovaně zakončilo představení *Kytice vol. 2*. Zkušeni herci Petr Besta, Dan Horečný a Robert Kroupar na sever republiky přijeli z bývalé drážní budovy Plzeň-Jih, v kulturních kruzích známé jako Moving Station. Vycapili tím mezeru vzniklou absencí slovenského Divadla Naboso, které se z osobních, ale možná i povolebních důvodů nemohlo zúčastnit. Ať to bylo jakkoli, důležité pro zbyvší návštěvníky bylo, že pánské trio své nitranské kolegy důstojně zastoupilo.

Herecký ansámbl pod vedením Petra Vydareného si ze třinácti básní pro dramatizaci zvolil pouze čtyři, ale za to ty možná nejtragičtější. *Mateřidoušku*, *Holoubka*, *Svatební košili* a *Vodníka* protknuli osobními příběhy tematizujícími umírání, smrt a život na onom světě. Za pomoci hřbitovní symbolikou opatřených rekvizit, kosterních loutek a fantaskních masek dokázali vytvořit příjemnou směsici humoru a napětí, intimity a morbidity.

Tyto hořkosladké kapky bych jako medicínu předepsal všem bývalým žákům a začkám základních škol, kteří si ve svém životě nesou trauma způsobené povinným přednesem vybraných slok před tabulí či v pozoru v lavici. *Kytice vol. 2* totiž až zázračně působí na bol způsobený nesprávným dávkováním národní poezie devatenáctého století.

Štěpán Truhlařík

Kuse z diskuse

Název této rubriky bezostyšně krademe ze zpravodaje Loutkářské Chrudimi, jelikož dobře vyjadřuje, oč v ní jde: nemá to být dokumentární přepis všeho, co zaznělo, ani všech mluvčích, ani všech témat, nýbrž pokus s jistou mírou desinterpretací tolerance zachytit, o čem byla mimo jiné řeč. Pokud zapisovatel něco nezachytí, může to být dáno prostým úpadkem pozornosti či potřebou se napít, mluvčí ani témata necht' si to neberou osobně. Pro úplný obrázek vřele doporučujeme diskuse navštěvovat osobně, ani sebelepší shrnutí nic neřeší. Jak je již festivalovou tradicí, dnešní shrnutí sebelepší není, ba možná spíše naopak.

Souboj Titánů

Johana Jurášová: Naprosto mě fascinuje, kolik je na tom práce. Tolik věcí – efekty v powerpointových prezentacích, řečtina, kostýmy, plachty, to jak moc je to nacvičený. Timing vycházel skvěle. Otázka na červeného červíčka – co je to za postavu? Červený endemit? A ještě mě zajímá, jak je to starý a jaký máte rozpočet.

Anna Poláková: Viděla jsem jenom druhou půlku, působilo na mě taky to množství, jak dlouho jste to museli zkoušet. Hutnost tý práce.

Alena Zemančíková: Neplnila vás údivem ta kontaminace některých známých velkofilmových hitů? *Piráti z Karibiku*, *Bludný Holanďan* a *Souboj Titánů*. Jak došlo k jejich prolnutí?

HZP: Nezneklidňovalo mě to, přistoupila jsem k tomu tak, že to tak bude, a nechala jsem po sobě objem té věci tak sklouznout. Nepouštěla jsem se do většího zamýšlení a prostě jsem si užila, co jsem si užít měla.

Jan Frič: Pokusím se hovořit ne dlouho, ale asi se to stane. Já jsem tady zažil nejintenzivnější emoce. Mám komplikovaný vztah k ochotnickému divadlu, česká ochotnická tradice, která je jádrem českého národa, se mě dotýká hluboce. Zajímá mě hudební divadlo, je to hrozně rafinovaná věc. Viděl jsem totálně nekompromisní poetiku antických slohů z Bauhausu. Propojení úplně všeho, etnograficky dokonalý hyperrealismus. Líbila

se mi absolutní umanutost, vzali jste mě do nějakýho světa nebo vesmíru, kterej funguje nekompromisně vlastním způsobem, podle své estetiky. Masa takovýho množství lidí, který to dvě a půl hodiny nekompromisně jedou, pro mě byla nádherná.

V závěru jsem měl katarzní momenty, uvědomoval jsem si, co pro mě znamená divadlo, co pro mě znamená ochotnický divadlo.

Že to je absolutní láska k divadlu a to jsem tam viděl zhmotněný. Intelektuálně nebo esteticky je to hodně diskutabilní. Mně se u divadla líbí, když je to navzdory realitě a usiluje o něco, co se vymyká tomuhle světu. Ta scénografie, kostýmní výtvarnictví kupovaného pozdního kapitalismu, vypadalo to úplně hustě. Líbila se mi ta situace, že jsme tam byli v devět ráno v neděli v Mostě. Je důležitý usilovat o to pohybovat se ve světě, kterej je pro tebe krásnej a kterej miluješ. To je modelová funkce divadla, kterou já na tom hrozně miluju. A když vidím lidi, který v tom jsou, tak to mnou hýbe. Bylo to chvílema strašná prdel, chvílema strašná nuda. Zjevení skrze rádio na židli, který bylo rozvinutý do naprosto nepravděpodobný velikosti, na tom by se leckterý divadelní vědec zapotil, kdyby to analyzoval. Ochotnický divadlo je krásnej způsob spolubytí a možnost být tam, kde v normálním životě nejde být. Když si člověk plní sny, že může před ostatníma lidma fakt hustě spadnout do molitanu, vystříkly mi slzy, taky bych chtěl spadnout do molitanu. Velice mě to zasáhlo metadivadelností. V Praze hostoval soubor Nature Theatre of Oklahoma s country operou *Burt Turrido. An Opera*, která trvala pět a půl hodiny, hrozně jsem na to vzpomínal, ty newyorčani si tam tak něco jako konceptuálně, ale tohle bylo mnohem dál. Je složitý na tohle uplatnit nějaká měřítká, jak analyzovat inscenaci. Bylo tam spousta nedotažeností, nutková potřeba něco dělat, když už tam něco dělá ta písnička, ale ta potřeba byla natolik nutková, že mě naprosto zasáhla.

René Levínský: Já jsem taky dojatej. Strávil jsem asi 16 let na různých univerzitách v mezinárodních kolektivech, a když jsem se chtěl definovat jako Čech, což je pro mě absurdní, protože na národy nevěřím, naučil jsem se španělský ptáčky. Tohleto dopoledne v Mostě úplně ruší, co jsme za lidi. My se jako dospělý lidi setkáme v divadle, zatímco jinde jsou v kostele. Mohl jsem svejm tehdejším kamarádům tohle ukázat a říct – tohle jsme my, Češi. Se všim tím Bauhausem, dokonalým zpěvem, špínou, krásou, pro mě je to všechno. Škoda, že tu nebyli turisté ze zahraničí se podívat, co tady děláme.

Alena Zemančíková: Nikdy v životě jsem neviděla na jevišti takovej muzikál, jako se hrajou v našich muzikálovejch divadlech, takže nevím, jak to u nás v Čechách vypadá. Přesto, když jsem viděla ten začátek s tím naprosto travestovaným Diem, tak jsem si vzpomněla na Osvobozený divadlo, který si taky velmi rádo dělalo legraci z antiky. Říkala jsem si, jakej je to obrovskej dar, když má někdo toho Ježka, toho svýho skladatele. Říkala jsem si, že se mi to v tý muzice fakt vleče. A teď nevím, jestli tím pop muzikálovou scénu parodujete a utahujete si z ní. Byla jsem tím pak unavená a říkala jsem si, že na to, kolik smyslu pro reflexi různých pokleslejších muzikálovejch forem máte, tak na to se to bere zbytečně vážně. I tou délkou.

Vtipnýho a svěžího materiálu už tam podle mě tolik není. Jak vás napadlo kontaminovat ty kultury a díla takhle dohromady?

Štěpán Kňákal: Poprvé jsem vás viděl před sedmi rokama, to byla inscenace Šehrezáda, trvalo to tři hodiny, ve mně se děly takový pocity různý, až mi ta Šehrezáda přišla sprostá, nějak se to nepovedlo, nefungovalo to. Svoji poetiku máte pořád stejnou, ale dneska z toho ta nadsázka jde daleko víc. Ve chvíli, kdy začnete zpívat, mi spadne brada, je to až fascinující, co na mě jde. Pak přijdou činoherní části, kde to najednou spadne někam úplně jinam a v tu chvíli mě to přestává bavit. A pak zase začnete zpívat. U některých fórů jsem si říkal, že je nemáte zapotřebí.

Jan Frič: Taky si myslím, že tohle potřebuje ven. Antický téma potřebuje do divadla, který je venku. Bylo by strašně hustý, kdyby to bylo na louce, se všim všudy akorát venku bez těch světech. To by byl jinej nářez.

Soubor: Utratili jsme za to hodně, času jsme do toho dali hodně, krev, pot a slzy. / Premiéru jsme měli loni.

Radek Šlangal: Substrát byl *Souboj Titánů*, původně jsem tam chtěl Persea, ale je to hodně organická záležitost, a Perseus odešel a musel jsem překopat koncept. Asi v šestnácti jsem si napsal muzikál Bludný Holanďan, přišlo mi, že to s ním není taková tuctová romantárna, archetyp milenců. Nebyl to záměr ve smyslu, že předám scénář, který má všechno smíchat. Úmysl to byl, věděli jsme, že to takhle chceme, ale nebyl to náš hlavní cíl. Těch aluzí je tam strašně, hlavně z muzikálů. Říkala jste, že ta hudba se vleče, limit je v tom, co všechno zvládnou, nejsem profesionál. V tomhleto smyslu to nebyla úplně parodie, něco zvládnou a něco už ne. Alena Zemančíková: Myslela jsem to tak, že někdy podkládáte hudbou scény zbytečně moc, bylo by to svižnější a rychlejší, kdyby se časy zbytečně nevyplňovaly hudbou, kterou jsem cítila jenom jako výplňovou.

Radek Šlangal: K hutnosti – hodně lidí, hodně iniciativy, brzdili jsme trochu, ale není to jenom moje práce.

Alena Zemančíková: Ten obrázek Olympu dělala umělá inteligence?

Soubor: Ano.

Alena Zemančíková: To mě zavádělo, říkala jsem si, co všechno na tom umělá inteligence udělala, třeba i něco s texty?

Soubor: Ne, tam někdy vůbec nezasáhla žádná inteligence. Ale ani hudbu, ani texty umělá inteligence nedělala.

HZP: Někdy jsem vůbec nechápala motivace toho, co se tam děje. Třeba ty v těch trikotech? Vůbec jsem nevěděla, kdo to je a co tam dělaj, stahovalo mi to pozornost od těch hlavních postav.

Soubor: Já nevím, vždycky endemitům před představením řekneme, ať nějak udržej tu míru, ale oni si to chtějí užít. / Já jsem ten červeney červíček, dostal jsem informaci, že nemám ubírat tolik pozornosti a docela se mi to plní, v lednu během představení na moje narozeniny to bylo mnohem horší!

René Levínský: Máme přání, abyste na Jiráskově Hronově v off programu zpívali v parku.

Procházka po městě

Vyhlášení

Jak to dopadlo...

Lektorský sbor ve složení Alena Zemančíková, Jan Frič, René Levínský a Štěpán Kňákal na celostátní přehlídce amatérského činoherního a hudebního divadla Piknik Volyně doporučuje

inscenaci *Plešatá zpěvačka* souboru **Betonový trávník**,

na celostátní přehlídce experimentujícího divadla Šrámkův Písek doporučuje

inscenaci *Deset malých kurvísků* souboru **Reservé**,

na celostátní přehlídce studentského divadla Mladá scéna v Ústí nad Orlicí doporučuje

inscenaci *Plešatá zpěvačka* souboru **Betonový trávník**,

inscenaci *Kukučín* souboru **KUK/KUKačky**,

inscenaci *Barka* **Divadla Vydýcháno**,

programovou radu Loutkářské Chrudimi upozorňuje na

inscenaci *Barka* **Divadla Vydýcháno**,

programovou radu přehlídky amatérského činoherního divadla pro děti a mládež Popelka Rakovník upozorňuje na

inscenaci *Perníkajda* souboru **Brambůrky**,

programovou radu Národní přehlídky seniorského divadla upozorňuje na

inscenaci *Stín hrdiny* souboru **Just Monkeys**.

Dále se rozhodl udělit čestná uznání

- Petru Švarcovi** za herecký výkon v inscenaci *Stín hrdiny*,
- Věře Horákové** za herecký výkon v inscenaci *Stín hrdiny*,
- Lucii Trilčové** za hru s rekvizitou kufr v inscenaci *Perníkajda*,
- DS Stopa** za společné bytí na jevišti v inscenaci *Bon Voyage*,
- DS Stopa** za tvůrčí práci s rekvizitami v inscenaci *Bon Voyage*,
- Divadlu Vydýcháno** za dokumentární přístup k loutkovému divadlu v inscenaci *Barka*.

Ceny lektorský sbor udělil

- Janě Havlové** za herectví v roli Diany v inscenaci *Deset malých kurvíků*,
- Oliveru Vejlupkovi** za herectví v inscenaci *Plešatá zpěvačka*,
- Lucii Tourkové** za herectví v inscenaci *Plešatá zpěvačka*,
- Anně Křížové** za herectví v inscenaci *Plešatá zpěvačka*,
- Andree Lukeslové** za herectví v inscenaci *Plešatá zpěvačka*,
- Matoušovi Rybákovi** za herectví v inscenaci *Plešatá zpěvačka*,
- Marii Lackové** za herectví v inscenaci *Plešatá zpěvačka*,
- Divadelnímu spolku Nové divadlo Mělník** za zpěv v inscenaci *Souboj Titánů*.

Na rozloučenou s festivalem: zbrusu nová festivalová hymna, o jejíž vytvoření požádal umělou inteligenci lektorský sbor.
Poslouchejte zde:

Libreto: chatGPT
Hudba a intepret: suno.ai

MOST Akce probíhá pod záštitou
Statutárního města Most

Ústecký kraj Akce probíhá pod záštitou Jiřího Řeháka,
náměstka hejtmána Ústeckého kraje

ZPRAVODAJ PŘEMOSTĚNÍ 2024. Redakce: Milan Hábl, Kateřina Prášilová, Štěpán Truhlařík, Michal Zahálka (šéfredaktor). Grafika a sazba: Vojtěch Líba. Foto: Oskar Helcel. Jazykovou redakcí prošlo v rámci možností.
Kontakt na redakci: michal.zahalka@gmail.com.